

Alfons Banda, catalitzador i constructor de pau

El 30 de gener, simbòlicament –és el Dia Escolar de la No-violència i l'aniversari de l'assassinat de Gandhi–, ens va deixar Alfons Banda, creador de la Fundació per la Pau, impulsor i vicepresident de l'Institut Català Internacional per la Pau (ICIP). No vull parlar ara i aquí de la persona i de l'amic, tot i que tres dècades de coneixença i relació han deixat traça persistent en el meu ADN moral. M'ocupa parlar de la seva tasca en pro de la pau, del que ens ha donat, del que ens deixa com a obra i del que maldarem per servir-la i continuar-la. Començaré tot enunciant la tesi principal, que recull el títol de l'article: l'Alfons ha estat un catalitzador i alhora un constructor de pau. I ho ha estat amb exemple i treball, amb paraules i fets, i amb obra escrita.

Sí, un catalitzador, en el sentit químic de la paraula, que ell tan bé coneixia. Un catalitzador és una substància que modifica la velocitat d'una reacció química, sense estar present en els seus productes finals. L'Alfons ha catalitzat moltes reaccions i coses, els darrers trenta anys. Tots el que hem sovintejat Justícia i Pau tenim imatges de trobades entre ell, en Joan Gomis i en Fèlix Martí: quantes iniciatives no van sorgir d'aquelles reunions i de les tres institucions que ells van crear o impulsar. L'Alfons com a catalitzador reunia tres característiques específiques: bonhomia i sinceritat de fons i forma, que predisposava a l'entesa; radicalitat, d'anar a les arrels, en els temes essencials; interès per crear processos, amb respecte al lliure determini de persones i institucions, abans que resultats acabats i estàtics.

En posaré alguns exemples. Sobre la bonhomia i sinceritat, un de personal: em va captivar a principis del 1983, en reunir-se amb mi, com a membre del Comitè Antinuclear de Catalunya, per engrescar-me a participar en l'acte de presentació pública de la Fundació per la Pau. Quant a la radicalitat, n'hi ha haurà prou recordant com va insistir sempre en el fet que l'armamentisme, la recerca i desenvolupament en temes militars, la militarització i el militarisme eren a la base de la persistència de la cultura de les armes i de moltes guerres. Per tant, calia ser –ho va ser– radicalment antimilitarista, sempre amb respecte pels militars com a persones, com ho va ser Albert Einstein. Pel que fa a l'interès per endegar processos que camines-

RAFAEL GRASA

PRESIDENT DE L'INSTITUT CATALÀ INTERNACIONAL PER LA PAU

L'Alfons creia, amb McBride, que l'opinió pública és el motor de canvi social més poderós

sin sols, ens val el seu esforç per influir en l'opinió pública. Creia, amb McBride, que era el motor de canvi social més poderós, i per això va defensar l'educació per la pau sense escolaritzar-la, i va fer un elogi del temps, com a realitat transformadora, en un dels darrers apunts del seu blog.

Aquestes especificitats són presents a la seva obra com a constructor de pau. Em centraré, per presentar-la, en quatre punts. El primer, la importància que va donar a l'opinió pública per aconseguir la pau: només serà una realitat, polièdrica i plural, deia, si aconseguim la implicació activa de la ciutadania. Tal cosa –raonava– pressuposa disposar d'una opinió pública informada i activa, capaç de pressionar democràticament. La seqüència en què

pensava era clara: la ciutadania i l'opinió pública ajuden a crear terratrèmols socials, i, si aquests terratrèmols triomfen, en segueix la transformació política, perquè, al seu parer, les idees que provoquen sacsejades socials acaben imposant-se.

La segona, la importància i les formes d'educar per la pau, a favor de la pau, centrant-se més en l'educació no formal i informal que en la tasca a les aules i escoles. Ho va argumentar, en un llibre i en diversos escrits, per raons pràctiques (escolaritzar l'educació per la pau seria vacunar els alumnes, obstaculitzar el seu compromís futur) i per la importància del procés: crear éssers lliures i crítics, formar ciutadans, tot apostant per bastir cultura de pau. Aquesta, crear cultura de la pau, una cultura –deia– fins ara inèdita, és la tercera gran aportació, a la qual va dedicar un nou llibre i algunes intuïcions a desenvolupar. Concretament, va proposar acordar opcions fundants, crear opcions possibles, acceptar la complexitat de la societat i posar èmfasi en la imaginació moral. La darrera gran aportació és justament la creació d'opcions possibles per a un nou estat, concretament una Catalunya com a nació de pau, que innovi en seguretat i defensa, una tasca que va compartir amb companys del moviment i que ha donat, amb molta il·lusió i feina seva, un text per al debat.

L'Alfons, doncs, ha estat catalitzador i constructor de pau. Aviat la Fundació per la Pau i l'ICIP, amb la complicitat i l'ajut de la família, recolliran la seva producció escrita i tothom podrà llegir. Mentrestant, parafrasejant el poeta Ferrater, pugem afirmar que la pau a Catalunya té restes de l'Alfons. Gràcies per tot!

PERE TORDERA

CARTES I MISSATGES

Indignats

Com a ciutadà de Catalunya em sento molt fastiguejat en escoltar, veure i llegir articles, debats i declaracions partidistes que mostren molt poca consciència del sentiment del poble –català o castellà–, que viu amb desesperació la corrupció i l'atur per culpa d'una generació de governants ineptes.

Avui, a Catalunya, el que preocupa els ciutadans és la ineficàcia contra la corrupció, la desconfiança en el poder judicial i la contínua trepitjada a la nostra dignitat, el menyspreu a la nostra intel·ligència, a la nostra cultura i a la nostra llengua.

JOSEP GONZÁLEZ AMALRICH
SANT CUGAT DEL VALLÈS

Fragments i desactivats

El món del segle XXI és molt més infeliç, injust i violent que no pas el del segle XX. Malauradament, la política social ha mort i ha estat substituïda per una ideologia críptica que s'ho vol carregar tot. La ideologia de la plutocràcia radical, dels consells d'administració de les grans corpo-

racions impersonals i metafísiques, ens condueix cap al precipici. De fet, el problema gros, el pessimisme convertit en realitat mortificadora, és que no hi ha cap alternativa clara a la ideologia de la plutocràcia radical. Avui en dia tot està fragmentat i desactivat. No existeix voluntat ni capacitat de canviar les coses, ni de ser racionals. Tot gira al voltant de les arbitriats de la plutocràcia.

JOSEP M. LOSTE I ROMERO
PORTBOU

Se li ha vist el llautó

La definició del valencià en el nou diccionari de la llengua valenciana, que l'inclou dintre del conjunt de llengües parlades també a Catalunya i les Balears, ha provocat que el president del País Valencià exixís a defensar l'idioma de la Comunitat Valenciana com si hagués estat atacat.

El que fa la nova definició del *Diccionari normatiu valencià* és posar-la a la categoria de la llengua no estatal més parlada en la Unió Europea i fer-ne una llengua oficial d'un estat –Andorra– amb reconeixement a l'ONU. Si tan es-

panyolista és, com s'atreveix a empobrir i aïllar una llengua que entenen o parlen tants espanyols?

Eixe senyor en fer aquesta declaració ha demostrat que pensa poc i malament. Se li ha vist el llautó i l'únic que busca és enfrontar-nos els uns contra els altres i anar contra la llengua comuna al País Valencià, Catalunya i les Balears. Demostra que és un ignorant que no ha llegit la Constitució, ja que en el preàmbul, després de l'article 2, tan citat pel que fa a la "unidad indisoluble de la Nación española", l'article 3 parla de les llengües regionals aixina: "La riqueza de las distintas modalidades lingüísticas de España es un patrimonio cultural que será objeto de especial respeto y protección".

¿Com protegeix el valencià?, ¿tancant els mitjans de comunicació i no fent cas dels que demanen més escoles en valencià? És d'una hipocresia repugnant. Perquè no s'ha recorregut al Tribunal Constitucional quan es fan constantment atacs premeditats i sistemàtics contra la nostra llengua?

ERNEST GUTIÉRREZ PAGÉS
BARCELONA

Anglès a les escoles

Sóc mare de dues filles, de 21 i 16 anys. Estic farta de veure com als mitjans i en altres àmbits projecten la culpa als docents d'anglès del baix nivell d'aquesta llengua en el nostre país. Jo com a mare he vist com aquests docents es comprometen amb la seva tasca. Sempre he sentit molt suport quan he demanat ajuda. Aquests professionals han passat cinc anys de llicenciatura, més els de títols d'anglès i els d'oposicions per al cos d'ensenyament. Què més els cal? A molts polítics, que ben pocs dominen aquesta llengua saxona, no se'ls exigeix tant, fins i tot molts ni ostenten títol universitari. Dèiem de buscar culpables i trobem les solucions.

MARIBEL ESTRADA SILVA
BARCELONA

Les cartes enviades pels lectors han de tenir un màxim de 1.000 caràcters. El diari es reserva el dret de resumir-les. Els seus autors hi han de fer constar nom i cognoms, adreça postal i electrònica, número de carnet d'identitat i un telèfon de contacte. Les cartes no es respondran.

Podeu expressar-vos al diari a través de la web www.ara.cat, i per les següents vies:

Twitter: @diariARA Facebook: facebook.com/diariARA Email: @cartes@ara.cat Carrer Diputació, 119, 08015, Barcelona Fe d'errades: opinio@ara.cat

